

Jacek Wojciechowski

Sprawozdanie z II Międzynarodowej Konferencji Naukowej "Konstytucje państw europejskich: historia i współczesność"

Studia Prawnoustrojowe nr 25, 279-281

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z II Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Konstytucje państw europejskich: historia i współczesność”

W dniach 6–7 kwietnia 2014 r. w murach budynku Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Konstytucje państw europejskich: historia i współczesność”. Trudu organizacji tego ambitnego przedsięwzięcia, ujmującego w jedną całość dwie płaszczyzny rozważań: konstytucyjnoprawną z historycznoprawną, podjęli się studenci zrzeszeni w dwóch kołach naukowych działających na Wydziale Prawa i Administracji UMK – Studenckim Kole Naukowym Prawa Konstytucyjnego oraz Kole Naukowym Historii Państwa i Prawa. Opiekę merytoryczną nad konferencją sprawowali pracownicy naukowcy oraz doktoranci katedr: Powszechnej Historii Państwa i Prawa, Historii Państwa i Prawa Polskiego oraz Prawa Konstytucyjnego. Patronat honorowy m.in. objęli: Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Irena Lipowicz, prorektor ds. studenckich i polityki kadrowej prof. dr hab. Andrzej Sokala oraz dziekan Wydziału Prawa i Administracji dr hab. Tomasz Justyński, prof. UMK. Podobnie jak w roku ubiegłym, tak i tym razem konferencja spotkała się z ogromnym zainteresowaniem ze strony studentów oraz doktorantów z krajowych oraz zagranicznych ośrodków naukowych. Spośród licznie nadesłanych zgłoszeń organizatorzy dokonali wyboru blisko 60 referatów, które ujęli w 12 panelach tematycznych.

Obrady rozpoczęły się 6 kwietnia 2014 r. o godzinie 11.00 w Sali Posiedzeń Rady Wydziału Prawa i Administracji UMK od uroczystego przywitania przybyłych gości przez przedstawicieli organizatorów. Następnie do godziny 19.00 trwała sesja merytoryczna, podzielona na cztery panele naukowe. Pierwszy panel był poświęcony m.in. konstytucjonalizacji prokuratury w państwach Europy Wschodniej, uregulowaniu własności w polskim oraz niemieckim prawie konstytucyjnym oraz problemom związanym z ograniczeniem swobody funkcjonowania partii politycznych w ujęciu ustawy zasadniczej RFN z 1949 r. i Konstytucji RP z 1997 r. Drugi z bloków tematycznych dotyczył porządków konstytucyjnych państw Europy Środkowo-Wschodniej. Wystąpienia prelegentów traktowały m.in. o demokracji na Ukrainie i wykrzystywaniu zapisów konstytucyjnych w walce o władzę w tym państwie, wpływach nauki prawa konstytucyjnego na kształt aktów konstytucyjnych

Republiki Łotewskiej oraz ewolucji łotewskiej ustawy zasadniczej z 1922 r. W kolejnym panelu wygłoszono referaty podejmujące problem praw dziecka w fińskiej konstytucji, jak również genezy i konsekwencji kryzysu konstytucyjnego w Rosji z 1993 r. Dodatkowo prelegenci wprowadzili słuchaczy w zagadnienia dotyczące systemu ustrojowego wyspy Spark oraz konstytucyjności tzw. klauzuli zaporowej w wyborach europejskich. Ostatni panel pierwszego dnia konferencji miał charakter wybitnie historyczny, a wygłoszone w jego ramach referaty dotyczyły kluczowych zagadnień, jakie wykrystalizowały się na kanwie obowiązywania w polskim porządku prawnym dotychczasowych ustaw zasadniczych. W trakcie obrad podniesione zostały problemy rewizji ustawy zasadniczej według Konstytucji 3 maja, roli organów parlamentarnych w ratyfikacji umów międzynarodowych w konstytucji marcowej oraz kwietniowej. Przybliżono również zagadnienia dotyczące obywatelstwa polskiego w świetle regulacji konstytucyjnych okresu międzywojennego i ochrony praw nabytych w polskim systemie konstytucyjnym.

Obrady drugiego dnia konferencji rozpoczęły się o godzinie 10.00 i od samego początku toczyły się w dwóch równoległych blokach skupiających po cztery panele tematyczne. Pierwszy panel miał charakter anglojęzyczny, a występowali na nim głównie goście z zagranicznych ośrodków naukowych. Przeważająca większość referatów poświęcona była problemom hiszpańskiego porządku konstytucyjnego, zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym. W ramach kolejnej sesji naukowej zgromadzona w Sali Posiedzeń Rady Wydziału publiczność wysłuchała wystąpień na temat konstytucji takich państw, jak Serbia, Macedonia, Mołdawia, Armenia. Prelegenci zajęli się m.in. hierarchią aktów prawnych i gwarancjami konstytucyjnymi partycypacji mniejszości narodowych. Trzeci panel skupił wystąpienia poświęcone m.in. zagadnieniom problemowym wynikającym z członkostwa Czech w Unii Europejskiej, instytucji demokracji bezpośredniej w konstytucjach państw bałtyckich oraz rozwojowi konstytucjonalizmu islandzkiego. Ostatni panel tego bloku naukowego wypełniły referaty na temat koncepcji ustroju państwa w ujęciu wybranych projektów II Rzeczypospolitej z lat 1917–1921, instytucji senatorów dożywotnich w Republice Włoskiej oraz materii trójpodziału władzy w Państwie Mieście Watykan.

W ramach rozważań prowadzonych w równoległym bloku naukowym wygłoszonych zostało 20 referatów ujętych w cztery panele tematyczne. Na pierwszym podjęto zagadnienia dotyczące polskiego porządku konstytucyjnego. Prelegenci pochylali się nad takimi problemami, jak ochrona środowiska, wartości konstytucyjne w polskiej preambule, prawo do petycji czy wpływ konstytucji na przepisy prawa karnego. W kolejnym panelu pod lupę wzięte zostały ustroje konstytucyjne Turcji i Cypru. Mówiono o zasadzie świeckiego państwa oraz instytucji ombudsmana w porządku konstytucyjnym Republiki Tureckiej, jak również o wpływie przepisów Konstytucji Republiki Cypryj-

skiej z 1960 r. regulujących funkcjonowanie egzekutywy i legislatywy na utrwalenie konfliktu narodowościowego. Wystąpienia prelegentów w ramach kolejnej sesji naukowej dotyczyły takich problemów, jak tożsamość konstytucyjna w świetle integracji europejskiej, rozwój odpowiedzialności odszkodowawczej władzy publicznej za bezprawie normatywne czy obywatelska inicjatywa ustawodawcza w wybranych państwach europejskich. Ostatni panel ponownie zdominowały wystąpienia o charakterze historycznym. Wystąpienia traktowały m.in. o czynnym i biernym prawie wyborczym do Stortingu w Konstytucji Królestwa Norwegii z 1814 r., dziedzictwie konstytucji rewolucyjnej Francji w ustawie zasadniczej V Republiki Francuskiej.

Konferencja dowiodła, że połączenie i prowadzenie w ramach jednego merytorycznego przedsięwzięcia rozważań zarówno o charakterze historycznym, jak i komparatystycznym jest nie tylko możliwe, ale i pożądane. Wygłoszone referaty i towarzysząca im momentami ożywiona dyskusja ponad wszelką wątpliwość udowodniły, jak duże zainteresowanie towarzyszy materii konstytucji i szerokiej sfery zagadnień problemowych, które pomimo upływu lat ani na moment nie tracą na aktualności. W tym względzie pozytywnie należy ocenić wyznaczone przez organizatorów założenia metodologiczne konferencji i dobór wystąpień. Powyższe aspekty, jak również zaangażowanie, entuzjazm i pasja towarzysząca młodym naukowcom w czasie trwania niniejszej konferencji pozwalają żywić nadzieję, iż nie będzie to jednorazowe i incydentalne doświadczenie naukowe, a wyeksponowane w ramach sesji naukowych problemy staną się w niedalekiej przyszłości przyczynkiem do dalszych badań naukowych.

Jacek Wojciechowski